

מלחמה - אתחלתא דנאולה (מגילה ז' ע"ב)

מלחמה שלום

תיבה אחר תיבה בסוד אחדות הבריא

אגם

אגמון

הנה אגמון הוא משורש המילה - אגם, א - גמ(ו)ק. וכן מונח בתוך התיבה עצמה - 'גם' - שורש למלחמה. כי רוצה 'גם', לשון

אגמון - מחט לצוד דגים

ועניין ההוספה נגלה בפרט בדגים, שדרכם לפרות ולרבות. ותדיר הם במדרגת 'גם' - תוספת. והכלי שעמו צדים דגים נקרא 'אגמון', כפרש"י (ישעיהו נח, ה), וז"ל, אגמון - הוא כמין מחט כפוף, וצדין בו דגים, עכ"ל. וניתן לתת טעם לקראת שם המחט שצדים בו דגים - אגמון - על פי הנ"ל. שהרי תיבת אגמון מסתיימת באותיות ו', הממששים בלה"ק לשון של הקטנה. כלומר האגמון בא להקטין

והבן שדרך דגים לבלוע אחד את רעהו תדיר, מלחמה תדירה. וזהו בחינת יוסף שנאמר בו (בראשית מט, כב) עָלִי עֵץ, כדגים. ומאידך מדתו שלום כנודע^א, והיינו תיקון איש את רעהו חיים בלעו^ב.

אגמון לשון חולשה וחזק

והנה מצאנו שאגמון מחד הוא לשון חולשה, כמ"ש אברבנאל (ישעיה, ט), וז"ל, ואגמון הוא הגמי הגדל במים שזהו משל לחלשים, עכ"ל. וכן כתב (שם, יט), וז"ל, זנב הלוחמים וכו', אגמון שהוא החלש. לכך כתיב (ישעיהו נח, ה) הִלָּכְף כְּאַגְמֹן רִאשׁוֹ, והיינו שכיון שהוא חלש הוא מכופף את ראשו ומשפיל עצמו מפני חולשתו, עכ"ל^א.

אולם מאידך מצאנו שאגמון הוא לשון חוזק. כמ"ש בספר השורשים (לרד"ק, שם), וז"ל, שם לשלטון כמו שמצאנו בדברי רבותינו (ברכות לב ע"ב), מצא אותו הגמון הגמון וקומין (שבת קמה ע"ב), פירוש שלטון, עכ"ל. וכן פירש רש"י (ישעיהו ט, יג), וז"ל, כָּפָה וְאַגְמוֹן - לשון מלכים ושלטונים, עכ"ל^ב.

שני סוגי שלום

והבן, שיש שלום הנעשה מתוך חולשה - לכוף כאגמון ראשו. מכיר חולשתו, שאם לא יעשה שלום, ינוצח במלחמה. ולהיפך יש שלום הנעשה מכח חוזק ותוקף. שכיון שכל צד מכיר בחוזקו שלו ושל הצד השני, לכך הוא מעדיף לעשות עמו שלום. וזהו שלום בין חזקים, שלום בין שווים.

^א ו'ן הם אותיות ההקטנה בלה"ק, וכדלקמן.

^ב עיין חומת אנך (בראשית פרשת וישב אות ב).

^ג (אבות פ"ג מ"ב)

^ד וכן כתבו עוד מפרשים (שם, ט, יז, יט, עין רד"ק, מצודות דוד, מלבי"ם, וספר השורשים לרד"ק, ערך אגם).

^ה ועיין בערוך (ערך טרו), וז"ל, פירוש בלשון רומי טורון איש איננו מלומד במלחמה והוא נער בה, עין ערך טורון. ובנקודה אחרת, טירן פירושו בלשון יוני ורומי, אדון שליט, עין ערך טירון. ומקצת מפרשים פירושו אגמון כמו מושל ומקצתם פירשו איש נבזה, עכ"ל, עיי"ש.